

עדיין. ובמין קונאות העשוי כמו תיק של נחושת שעושים בקצה הידית של רומח, והתינוקות נוטלים אותו לשחק בו ותולים אותו בראש של קנסות דהיינו כובעי נצרים שלהם שבראשי תינוקות, כך היו נראים הרימונים, עיגולים שהיו תלויים על שולי המעיל.

והפעמונים כיצד? ומביא שבעים ושנים זגון שהוא החלק החיצוני של הפעמון. שבהן שבעים ושנים עינבלין שהוא החלק התלוי בתוכו לקשקש. ותולה בהן בשולי המעיל (27) שלשים וששה מצד זה ושלשים וששה מצד זה דהיינו מלפניו ומאחוריו, באופן שהיה פעמון אחד בין שני רימונים וכפי שנאמר פעמון ורימון פעמון ורימון. רבי דוסא אומר משום רבי יהודה, כולם יחד שלשים וששה היו, שמונה עשרה מצד זה ושמונה עשרה מצד זה.

אמר רבי עיניני בר ששון: כמחלוקת שמצינו כאן לגבי מספר הפעמונים כך מצינו מחלוקת במראות ננעים. (28) דתנו, מראות ננעים כמה הם? רבי דוסא בן הרכינס

ומתרינין: אמר אביי, הכי קאמר: נתלכלכו מעט באופן שהוגעו והוזקקו לכיבוס במים בלבד מכבסין אותו גם בנתר ואהל, אבל אם נתלכלכו הרבה באופן שהוגעו והוצרכו לנתר ואהל אף במים אין מכבסים אותן כלומר אין מכבסים אותם בכל אופן. והיינו שהחילוק בין נתר למים אינו באופן הכיבוס, שהרי במקום המותר כיבוס ניתן לכבסו בכל אופן, ובמקום האסור כיבוס, אין לכבסו בכל אופן, אלא החעילוק הוא לענין שיעור הלכלוך המתיר כיבוס.

ויש אומרים, אין מכבסין אותן כל עיקר (25) משום שאין עניות במקום עשירות. (26)

תנו רבנן: מעיל של כהן גדול כולו של תכלת היה שנאמר "ויעש את מעיל האפור כליל תכלת" [שמות לט]. שוליו שאמור בו "ויעשו על שולי המעיל רמוני תכלת וארגמן ותולעת שני משור" כיצד היה נעשה? היה מביא תכלת וארגמן ותולעת שני שזורין יחד, ועושה אותן כמין רימונים שלא פיתחו פיהן והיינו לא כרימונים שנתבשלו כבר, אלא כפי שהם קודם בישולם שסגורים

ב-פ9

שהכל לפי ההפסד, והכל לפי כבוד העבודה והכל לפי הצורך.

27. כן פירש רש"י. אולם הרמב"ן בפירושו על התורה כתב, שהיה טומן את הפעמונים בתוך חלל הרימונים. וכתב השפת אמת, מלשון הגמרא "ותולה בהן" משמע כדברי הרמב"ן דהיינו בתוך הרימונים.

אולם השיטה מקובצת [אות ג] גרס "ותולה בו" ויתכן שכך היתה גרסתו של רש"י.

28. וכתבו התוס', תלה מחלוקת זו בזו, לפי

25. היינו לכתחילה אין כדאי מטעם אין עניות במקום עשירות, אבל בדיעבד וודאי מועיל כיבוס אפילו אם היו מלוכלכים מאוד מתחילה באופן שהוצרכו לנתר ואהל [זבח תודה].

26. בענין הולכת הגחלים למזבח הזהב, מבואר במשנה בתמיד [ה ה] שהיה מחתה אותם במחתה של כסף, ומערם למחתת זהב ומוליכם. וכתב התפארת ישראל שם [אות כז], שלא היה מחתה במחתת זהב משום שהתורה חסה על ממונם של ישראל. ואף על פי שבסוגייתנו מבואר שאין עניות במקום עשירות, יש לומר

אומר, שלושים וששה. עקביא בן מחללאל
אומר, שבעים ושנים.

אהיבא דאיתיה דהיינו כנגד הלב.

חושן מכפר על הדינין דהיינו עיוות הדין,
שנאמר "ועשית חושן משפט" [שם] רמז
לכך שמכפר על המשפט.

אפוד מכפר על עבודת כוכבים, שנאמר
"אין אפוד — ותרפים" [הושע ג] כלומר,
כשאין אפוד, נגלה עון תרפים, ומשמע שאם
יש אפוד אין תרפים.

מעיל מכפר על לשון הרע. מניין? אמר רבי
חנינא: יבא דבר שבקול דהיינו הפעמונים
שבצעיל, ויכפר על קול הרע.⁽³¹⁾

וציץ מכפר על עזות פנים. כי בציץ כתיב
"והיה על מצח אהרן"⁽³²⁾ [שמות כח]
ובעזות פנים כתיב "ומצח אשה זונה היה
לך" [ירמיה ג].

ומקשינן על מה שמצינו כאן ששפיכות
דמים מתכפר ע"י הכתונת, ולשון הרע ע"י
המעיל: איני, והאמר רבי יהושע בן לוי:
שני דברים לא מצינו להן כפרה בקרבנות,
ומצינו לו כפרה ממקום אחר, ואלו הן:

ואמר רבי עיניני בר ששון: למה נסמכה
פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה?
שנסמכו זה לזה בפרשת צו. לומר לך, מה
קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין.
ועל מה הם מכפרים? כתונת מכפרת על
שפיכות דם, שנאמר "וישחטו שעיר עזים
ויטבלו את הכתנת בדם" [בראשית לז],
ורמז הוא לעתיד שתכופר שפיכת דמים ע"י
הכתנת, שטבילה היינו כפרה ונרמז בזה
שכפרת הכותנת היא על הדם דהיינו שפיכות
דמים.⁽²⁹⁾

מכנסים מכפרים על גילוי עריות, שנאמר
"ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה"
[שמות כח] דהיינו לחפות על גילוי
עריות.⁽³⁰⁾

מצנפת מכפרת על גסי הרוח. מניין? אמר
רבי חנינא: יבא דבר שבגובה הכהן ויכפר
על גובה הלב.

אבנט מכפר על הרהור הלב, שמכפר הוא

מיתר בגדי כהונה וכתב "ועשה להם" ולא
"ועשית", להשמיע שיהיה להם צורך בגידור
ערווה.

31. כתב המהרש"א, מהידוע כי קול ומעשה רע
עושה מעשה ופעולה לברוא לו מקטרג אחד,
וזה המעיל הוא בהפך, שנאמר בו "ונשמע קולו
בבואו אל הקדש" שקול זה מבריח את
המקטרגים לו בדרך בואו.

32. כתב המהרש"א, אף על גב שבפטוק זה
נאמר מפורש "ונשא אהרן את עון הקדשים
וכו" והיינו שהציץ מכפר על עון טומאת מקדש

שמעיל בא לכפר על לשון הרע, וכן נגעים באים
על עוון לשון הרע. ויש לומר, כי לפי זה מבואר
היטב מה שמובא בגמרא בסמוך מאמרו של רב
עיניני בר ששון בענין כפרת בגדי כהונה.

29. כן פירש רש"י. ובמהרש"א כתב לפרש,
שהכתונת הוא הבגד באדם הקרוב לגוף ולבשר,
והוא מגואל בדם ביותר בכל נהרג, ועל כך
מכפרת הכתונת.

30. וכתב המהרש"א, דבר זה נלמד מגוף
הפטוק שמשמעו שהמכנסים הם משום גידור
ערווה, ולכך שינה הכתוב בעשיית המכנסים

לא קשיא, הא כפרת כתונת הינה באופן דידיע מאן קטליה ובאה הכתונת לכפר על הציבור שלא יענשו. הא כפרת עגלה ערופה באה באופן דלא דידיע מאן קטליה.

ומקשינן: אי דידיע מאן קטליה הרי בר קטלא הוא הרוצח, וכל עוד אין ממיתים אותו וודאי נענשים הציבור, וכפי שנאמר "ולארץ לא יכופר וכו' כי אם בדם שופכו".

ומתריצין: מדובר כאן באופן שהרג במזיד ולא אתרו ביה שאינו חייב מיתה, ולכך מתכפרים הציבור בכתונת [והרוצח עצמו, נגעים באים עליו].

ולשון הרע אלשון הרע נמי לא קשיא, הא כפרת קטרת על לשון הרע שאמרו בצינעא באה, ולפי שהקטורת היתה נעשית בצנעה. הא כפרת פעמונים על לשון הרע שאמרו בפרהסיא היא, ולפי שעווננו דבר שבקול, קול פעמונים מכפר עליו.

שפיכות דמים ולשון הרע. שפיכות דמים מעגלה ערופה שנאמר בה "ונכפר להם הדם". ולשון הרע מקטרת. דתני רב הנניח, מנין לקטרת שמכפרת? שנאמר "ויתן את הקטרת ויכפר על העם" [במדבר טז] וזה היה במחלוקת קרח שהיא עון לשון הרע כפי האמור שם "וילנו וכו' אתם המיתם את עם ה'".⁽³³⁾ וכמו כן ותני דבי רבי ישמעאל, על מה קטורת מכפרת? על לשון הרע, כי יבא דבר שבחשאי דהיינו הקטורת שהיה הכהן עושה לבדו וכל העם היה פורש מן ההיכל בשעת עשייתה, ויכפר על מעשה חשאי היינו לשון הרע הנאמר בצנעה.

ומעתה, קשיא לשון הרע אלשון הרע! קשיא שפיכות דמים אשפיכות דמים! שכאן מצינו שכפרתם באה ע"י בגדי כהונה, וכאן מצינו שהיא תלויה בעגלה ערופה ובקטרת!?

ומתריצין: שפיכות דמים אשפיכות דמים

הדרן עלך המזבחה מקדש

לשון הרע היא מפני שהוא עוון שבצנעה?! וכתב, אפשר שלא פירשו בני ישראל את תלונתם, אלא שמדבריהם נשמע שכוונתם היה לומר "אתם המיתם".

וקדשיו, מכל מקום, ממה שנקבע מקומו על המצח דרשו גם שמכפר על עזות מצח.

33. הקשה השפת אמת, הרי דבר זה היה בפרהסיא, ובגמרא מבואר שכפרת הקטרת על